

4. Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя від 17 серпня 2021 року № 1845/0/15-21. URL: <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>>

5. Цивільний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004. № 40–41, 42, ст. 492. URL: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>>.

6. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2005. № 35–36, № 37, ст. 446. URL: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>>

7. Консультативна рада європейських суддів (КРЕС). Висновок КРЕС № 26 (2023): Рухаючись вперед: використання асистивних технологій у судочинстві (Страсбург, 1 грудня 2023 року). ССJE(2023)3. URL: <https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/vysnovok_kryes_no_26_neoficiynuu_pereklad.pdf>

8. Кодекс суддівської етики, затверджений XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, із змінами, внесеними згідно з Рішенням З'їзду суддів від 18 вересня 2024 року. URL: <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-11>

REGARDING THE LEGAL ASPECT OF TOURIST ACTIVITY

ЩОДО ПРАВОВОГО АСПЕКТУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Dyshkantiuk Yu. I.

*Doctor of Philosophy in Law,
Associate Professor of the Department
of Management
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

Дишкантюк Ю. І.

*доктор філософії, доцент кафедри
менеджменту
Міжнародний гуманітарний
університет
м. Одеса, Україна*

Туристична діяльність є вельми розповсюдженим різновидом господарської діяльності, змістом якої є надання послуг організаційно-обслуговуючого характеру. У літературі туризм визначають як «один з феноменів правової реальності, що являє собою складне і суперечливе

явище, на яке істотно впливають економічний, політичний, соціокультурний і демографічний фактори. В умовах глобалізації формуються нові форми туристичної діяльності, які пов'язані, зі складною мережею комунікаційних процесів, тенденції яких виступають катализатором міжнародного спілкування. Завдяки науково-технічному прогресу, розвитку транспортних засобів і появи нових технологічних можливостей, все більшої відкритості кордонів між державами сучасна людина отримує необмежені можливості контактувати з представниками інших культур. В Україні дослідження проблем туризму як соціального, економічного і культурно-правового явища представляє собою великий науковий і практичний інтерес» [1, с. 30].

Необхідність чітко визначити сутність «туристичної діяльності пов'язана з тим, що сучасна індустрія туризму є однією з найбільш прибуткових та динамічних галузей світового господарства. На її долю припадає біля 10% валового національного доходу, світових інвестицій, робочих місць та світових споживчих витрат. Розвиток туризму здійснює великий вплив на соціально-економічний розвиток кожної з країн світу – в тому числі і Україну. Зокрема туристичний бізнес сприяє розвитку будівництва, транспорту, торгівлі, сільського господарства, зв'язку, виробництва товарів народного споживання, готельного, ресторанного бізнесу тощо» [2, с. 195].

Велика кількість вчених вважають, що туризм є «однією з форм міграції населення, що характеризується тимчасовим його переміщенням з одного району країни до іншого, або з однієї країни до іншої, а також це переміщення населення, не пов'язане зі зміною місця проживання та роботи» [3, с. 87].

Міграційний підхід розглядає туризм як одну із форм міграції і активно почав розвиватися в 90-pp. XX ст. У 1993 році Статистична комісія ООН прийняла наступне визначення «туризм – це діяльність осіб, які подорожують і перебувають у місцях, що знаходяться за межами їхнього звичного середовища, в перебігу періоду, що не перевищує одного року підряд, з метою відпочинку, діловими та іншими цілями» [4, с. 36]. Згідно економічного підходу, сучасні категорії туризму можливо поділити на три підгрупи: визначення, що характеризують туризм як галузь; визначення, що характеризують туризм як відносини, та визначення, що характеризують туризм як діяльність.

Відповідно до галузевого підходу туризм розглядається як самостійна галузь національної економіки, у межах якої створюється специфічний туристичний продукт, тобто товар або послуга для

задоволення потреб осіб, які подорожують. Варто зауважити, що ряд дослідників, які дають характеристику з позицій вище зазначеного підходу, розглядає туризм не як окрему галузь, а як групу пов'язаних галузей. На думку інших туризм це «сукупність відносин, що є результатом пересування людей і перебування за межами місця їх мешкання до тих пір, поки перебування не переходить у постійне місце проживання і не пов'язане з отриманням доходу» [5, с. 53]. Слід відмітити, що дане трактування було прийнято Міжнародною Асоціацією Наукових експертів туризму (AIEST).

З точки зору юриспруденції найважливішим є нормативний підхід та визначення, надані у законодавчих документах. Так, наприклад, у законі України «Про туризм» зафіксовано, що туризм – тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування» [6]. Даний підхід відрізняється яскраво вираженим функціональним підходом, що характерно для більшості правових категорій.

Якщо все ж таки спробувати узагальнити подані вище твердження, то туризм – це галузь сфери послуг, де виробляються, реалізуються та споживаються послуги, пов'язані з організацією подорожей для людей, які тимчасово перебувають поза місцем постійного проживання та не здійснюють оплачуваної діяльності в місці перебування.

Сформульоване таким чином визначення туризму дає можливість продемонструвати сегмент соціально-економічних відносин, в якому буде здійснюватися туристична діяльність. Це поняття вживається для позначення послідовного ланцюжка дій з організації туристичних подорожей, що повторюються регулярно (щоденно). Вона здійснюється заради якоїсь винагороди, яка виконує функцію зовнішнього стимулу, наприклад, заробітку, гонорару, підвищення на роботі. Отже, рівнозначні туристичній діяльності поняття, це – робота в туристичній організації, заняття організацією туризму [7, с. 26].

Власне трудову діяльність у туристичній галузі (туристську діяльність) можна тоді трактувати як своєрідний «функціональний алгоритм» виробництва і реалізації туристичних послуг (туристичного продукту), що за певних організаційно-технологічних і соціально-економічних умов приводить до одержання конкретного результату. Туристична діяльність може бути визначена як відношення, що пов'язують суб'єкт діяльності з середовищем і що ілюструються нескладною схемою: суб'єкт = туристична діяльність = середовище [8, с. 87]. Таким чином, можна говорити про поняття «туристична діяльність»

в вузькому і широкому розумінні. До конкретних форм прояву туристичної діяльності відносять стратегічну туристичну діяльність, яка полягає в підготовці цільових документів, зборі інформації, поясненні процесів і ситуацій, формуванні щорічних планів дій, моніторинг результатів діяльності. До основних видів туристичної діяльності потрібно також віднести: – діяльність туристичних агентів по руху та реалізації туристичного продукту; – діяльність туристичних операторів по формуванню, просуванню і реалізації туристичного продукту на основі ліцензії» [9, с. 311].

Таким чином, туристична діяльність це різновид господарської діяльності, професійно-організаційного характеру, змістом якої є надання послуг інформаційно-обслуговуючого характеру на підставі договору, який укладається в письмовій формі та містить умови щодо її видів, строків, порядку та способу оплати, форс-мажорних обставин, прав та обов'язків сторін, тощо.

Література:

1. Воронкова В. Г. Розвиток туризму як соціального і культурного явища в умовах глобалізації та крос-культурної комунікації. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія : філософські науки*. 2010. № 8. С. 23–35.
2. Богданова Ж. А. Поняття та види туристичної діяльності в Україні. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2009. № 4 (50). С. 194–197.
3. Основи туристичної діяльності : підручник / за заг. ред. В. Ф. Орлова. К. : Грамота, 2006. 264 с.
4. Мармуть Л. О. Організаційно-економічний механізм функціонування туристично-рекреаційних підприємств : монографія. Л. О. Мармуть, О. А. Сарапіна. К. : ННЦ «Ін-т аграр. екон.», 2006. 182 с.
5. Громадське харчування і туристична індустрія у ринкових умовах : зб. наук. пр. / відп. ред. М. І. Пересічний ; Київський національний торговельно-економічний ун-т. К. : [б.в.], 2001. 237 с.
6. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 31. Ст. 241.
7. Туристські послуги в Україні (теоретико-правовий аспект) : навч. посібник. / Н. В. Федорченко, Ю. А. Крамар. К. : Вид-во «КУТЕП», 2012. 112 с.
8. Щербина В. С. Господарське право: Практикум. Київ : Юрінком, 2018. 320 с.

9. Машковська Л. В., Авраменко О. О. Туризм та туристична діяльність як економіко-правове явище. *Право і суспільство. Науковий журнал. Дніпро*. 2022 № 6 С. 307–311.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-12>

**LEGAL REGULATION OF STATE SUPPORT OF SMALL
AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN UKRAINE:
CHALLENGES AND PROSPECTS**

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ
МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Yakovenkov S. S.

*Postgraduate Student
Private Higher Education
Establishment "European University"
Kyiv, Ukraine*

Яковенков С. С.

*аспірант
Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»
м. Київ, Україна*

З початком повномасштабної війни та активних бойових дій на території України, усі сфери економіки зазнали значного негативного впливу, зокрема і суб'єкти малого та середнього підприємництва. Перед урядом постало непросте завдання не тільки мінімізувати негативний вплив війни на бізнес, а й активно сприяти його розвитку через реформування політик, податкове стимулювання та забезпечення доступного кредитування. Такі заходи мають на меті не тільки підтримку існуючих підприємств, але й стимулювання заснування нових, що підтверджується позитивною динамікою реєстрації ФОПів в період війни.

Враховуючи, що малий бізнес є основою розвитку економічних відносин та забезпеченням стабільності регіонів, його державна підтримка в умовах кризи стає критичним завданням для забезпечення соціально-економічної стабільності країни. Перспективи розвитку включають не лише зміцнення фінансової підтримки, а й поглиблення реформ у бюджетній та податковій політиці, що має стати пріоритетом